

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen hyväksymisestä sekä laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Brysselissä marraskuussa 2002 allekirjoitetun Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen. Sopimus on jaetun toimivallan sopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltioiden ja osittain yhteisön toimivaltaan.

Sopimuksen perustana ovat vuonna 1990 tehty Euroopan yhteisön ja Chilen yhteistyösopimus sekä vuonna 1996 tehty Euroopan yhteisön ja Chilen yhteistyötä koskeva puitesopimus.

Sopimuksen päämääränä on laajentaa Euroopan unionin ja Latinalaisen Amerikan alueellisen yhdentymisen osapuolina olevien valtioiden suhteita näiden kahden alueen strategisen assosiaation edistämiseksi ja lujittaa osapuolten välistä poliittista vuoropuhelua. Sopimus kattaa erityisesti politiikan,

kaupan, talouden, rahoituksen, tieteen, tekniikan, kulttuurin ja julkishallinnon yhteistyön sekä yhteistyön sosiaalialalla. Johtavana kauppapoliittisena tavoitteena on tavarakaupan vapauttaminen asteittain ja vastavuoroisesti vuonna 1994 tehdyn tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen mukaisesti.

Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jonka kuluessa osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen voimaantulon edellyttämien menettelyjen päätökseen saattamisesta. Voimaan tullessaan sopimus korvaa vuonna 1996 Euroopan yhteisön ja Chilen välillä tehdyn puitesopimuksen. Hallituksen esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Lakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1
SISÄLLYSLUETTELO	2
YLEISPERUSTELUT.....	4
1. Johdanto.....	4
2. Nykytila	4
2.1. Euroopan unionin ja Chilen väliset sopimussuhteet	4
2.2. Chilen talous	4
2.3. Euroopan yhteisön ja Chilen kauppasuhteet	5
2.4. Suomen ja Chilen kauppasuhteet	5
2.5. Kahdenvälinen sopimustilanne.....	5
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	5
4. Esityksen vaikutukset	6
4.1. Taloudelliset vaikutukset	6
4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset	6
4.3. Ympäristövaikutukset	6
4.4. Yritysvaikutukset	6
4.5. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan	7
5. Asian valmistelu.....	7
5.1. Asian valmistelu Euroopan unionissa	7
5.2. Asian kansallinen valmistelu.....	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	9
1. Sopimuksen sisältö	9
I OSA YLEISET JA INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET	9
I osasto: sopimuksen luonne ja soveltamisala.....	9
II osasto: institutionaalinen rakenne.....	9
II OSA: poliittinen vuoropuhelu.....	10
III OSA: Yhteistyö	10
I osasto: Taloudellinen yhteistyö.....	10
II osasto: Tiede, tekniikka ja tietoyhteiskunta.....	11
III osasto: Kulttuuri, koulutus ja audiovisuaalinen ala.....	11
IV osasto: Julkishallinto ja toimielinten välinen yhteistyö	11
V osasto: Sosiaalialan yhteistyö	11
VI osasto: Muut yhteistyöalat	12
VII osasto: Yleiset määräykset	12
IV OSA: KAUPPA JA KAUPPAAN LIITTYVÄT KYSYMYKSET.....	12
I osasto: Yleiset määräykset	12
II osasto: Tavaroiden vapaa liikkuvuus	12
I LUKU: Tullien poistaminen.....	13
1 Jakso: Yleiset määräykset	13
2 jakso: Tullien poistaminen	13
2.1 alajakso: Teollisuustuotteet	13

2.2 alajakso: Kala ja kalastustuotteet	13
2.3 alajakso: Maataloustuotteet ja jalostetut maataloustuotteet.....	13
II LUKU: Muut kuin tariffitoimenpiteet.....	14
1 jakso: Yleiset määräykset	14
2 jakso: Polkumyynti - ja tasoitustoimenpiteet	14
3 jakso: Tulliala ja siihen liittyvät asiat	14
4 jakso: Standardit, tekniset määräykset ja vaatimustenmukaisuuden arviointi- menettelyt	15
5 jakso: Terveyttä ja kasvinsuojelua koskevat toimenpiteet	15
6 jakso: Viinit ja väkevät alkoholijuomat	15
III LUKU: POIKKEUKSET.....	15
III osasto: Palvelukauppa ja sijoittautuminen	15
I LUKU: PALVELUT	15
1 jakso: Yleiset määräykset	15
2 jakso: Kansainvälinen meriliikenne	16
3 jakso: Televiestintäpalvelut.....	16
II LUKU: Rahoituspalvelut.....	16
III LUKU: Sijoittautuminen	16
IV LUKU: Poikkeukset	17
IV osasto: Julkiset hankinnat	17
V Osasto: Juoksevat maksut ja pääomanliikkeet.....	18
VI osasto: Teollis- ja tekijänoikeudet	18
VII osasto: Kilpailu.....	18
VIII osasto: Riitojen ratkaiseminen.....	18
I LUKU: Tavoite ja soveltamisala.....	18
II LUKU: Riitojen välttäminen	19
III LUKU: Riitojen ratkaisumenettely.....	19
IV LUKU: Yleiset määräykset	19
Yleiset määräykset.....	19
IX osasto: Avoimuus.....	19
X osasto: Tämän sopimuksen nojalla perustettujen elinten erityistehtävät kaupan alalla.....	19
XIX osasto: Poikkeukset kaupan alalla.....	19
V OSA: Loppumääräykset	20
Sopimuksen liitteet ja pöytäkirjat	21
2. Lakiehdotuksen perustelut.....	21
3. Voimaantulo.....	21
4. Sopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön	22
5. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys	22
Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisen assosiaa- tiosopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta	24

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Euroopan yhteisön Chilen politiikka perustuu 20 päivänä joulukuuta 1990 tehtyyn Euroopan yhteisön ja Chilen yhteistyösopimukseen ja 21 päivänä kesäkuuta 1996 Firenzen huippukokouksessa tehtyyn puitesopimukseen, jolla aloitettiin poliittinen vuoropuhelu yhteisen edun kannalta tärkeistä kahdenvälisistä ja kansainvälisistä asioista. Rio de Janeirossa 28 päivänä kesäkuuta 1999 pidetyssä Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen sekä Euroopan unionin valtioiden ja hallitusten päämiesten huippukokouksessa annetussa julistuksessa todettiin, että on suotavaa laajentaa Euroopan unionin ja Latinalaisen Amerikan alueellisen yhdentymisen kohteina olevien maiden suhteita näiden kahden alueen strategisen assosiaation edistämiseksi.

Neuvottelut Euroopan yhteisön ja Chilen välisestä assosiaatiosopimuksesta aloitettiin marraskuussa 1999. Ne saatiin kymmenen neuvottelukierroksen jälkeen päätökseen huhtikuussa 2002. Neuvottelujen tuloksena yleisten asiain neuvosto hyväksyi 18 päivänä marraskuuta 2002 komission esityksen sopimuksen allekirjoittamisesta, väliaikaisesta soveltamisesta eräiden määräysten osalta ja tekemisestä Euroopan yhteisön puolesta. Euroopan yhteisön ja Chilen välinen assosiaatiosopimus on laaja-alainen jaetun toimivalan sopimus eli sekasopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain yhteisön ja osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan. Näin ollen myös jäsenvaltiot ovat assosiaatiosopimuksen sopimuspuolia Euroopan yhteisön lisäksi. Assosiaatiosopimus vaatii sekä Euroopan yhteisön että jäsenvaltioiden hyväksymisen.

2. Nykytila

2.1. Euroopan unionin ja Chilen väliset sopimussuhteet

Euroopan unionin ja Chilen välillä on tehty seuraavat sopimukset: sopimus Chilen kanssa, neuvoteltu GATT:in XXVIII artiklan nojalla (1969, ei suomenkielistä toisintoa, koskee myönnytysluekkelojen muuttamista), so-

pimus kirjeenvaihdon muodossa Euroopan yhteisön ja Chilen tasavallan välillä omenoiden ja päärynöiden tuonnista yhteisöön (1994, ei suomenkielistä toisintoa), Euroopan yhteisön ja Chilen sopimus XXIV artiklan 6 kohdan mukaisesti käytyjen neuvottelujen päättämisestä (1995), Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan poliittisen ja taloudellisen liiton perustamiseen tähtäävä yhteistyötä koskeva puitesopimus (1996, muutos 2001),

Euroopan yhteisön ja Chilen tasavallan välinen sopimus huumeiden ja psykotrooppisten aineiden laittomassa valmistuksessa usein käytettävistä kemiallisista aineista ja niiden esiasteista (1998), Euroopan yhteisön ja Chilen tasavallan kirjeenvaihtona tehty sopimus, jolla lisätään hallintoviranomaisten keskinäistä avunantoa tulliasioissa koskeva pöytäkirja yhteistyötä koskevaan puitesopimukseen (2001), sopimus Euroopan yhteisön ja Chilen tasavallan välisestä assosiaatiosta - Päätösasiakirja (2002, nyt ratifioitavana oleva sopimus) ja sopimus tiede- ja teknologiayhteistyöstä (2003). Neuvosto on antanut asetuksen N:o 312/2003 18 päivänä helmikuuta 2003 Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisestä assosiaatiosta tehdyn sopimuksen tariffimääräysten täytäntöönpanosta yhteisön osalta.

2.2. Chilen talous

Chilen talous on kasvanut tasaisesti ja on yksi Latinalaisen Amerikan kehittyneimmistä. Talouden kehitys ja kasvu on perustunut avoimeen kauppapolitiikkaan ja viennin kehittymiseen. 1980-luvun puolivälistä alkanut talouden kasvuvauhti on viime vuosina jonkin verran hidastunut, ollen vuonna 2002 3,1 prosenttia.

Maan tärkeimpiä vientituotteita ovat kupari, selluloosa ja paperi, hedelmät ja viinit. Noin 40 prosenttia maan vientituloista saadaan kuparista. Viime vuosina hallitus on siirtänyt painopistettä korkean teknologian alojen kehittämiseen. Taloudellista vakautta pyritään parantamaan vientirakennetta moripuolettamalla. Vuonna 2001 maan kokonaisviennin oli 18,5 miljardia Yhdysvaltain dolla-

ria, kauppataseen ollessa 2,1 miljardia Yhdysvaltain dollaria ylijäämäinen.

2.3. Euroopan yhteisön ja Chilen kauppasuhteet

Euroopan yhteisö on Chilen tärkein vientialue. Vuonna 2001 maan viennistä 26,1 prosenttia suuntautui Euroopan yhteisöön. Tärkeimpiä vientikohteita yhteisön maista ovat Iso-Britannia, Italia, Ranska, Alankomaat ja Saksa. Euroopan yhteisön osuus Chilen tuonnista on 18,5 prosenttia. Kauppataase on jo vuosia ollut yhteisölle alijäämäinen. Yhteisön Chilen-viennin arvo vuonna 2001 oli 3,7 miljardia euroa ja tuonnin 5,1 miljardia euroa. Chilen vienti koostuu pääasiassa maataloustuotteista, kemiallisista tuotteista sekä koneista. Chileen tuodaan eniten koneita ja laitteita, kuljetusmateriaalia ja kemiallisia tuotteita.

2.4. Suomen ja Chilen kauppasuhteet

Vuonna 2002 Suomen vienti Chileen oli 115,1 miljoonaa euroa, jossa kasvua edelliseen vuoteen oli 40 miljoonaa euroa. Tuonti puolestaan nousi edellisvuodesta vajaat 20 miljoonaa euroa olleen 91,5 miljoonaa euroa. Kauppataase oli siis Suomelle ylijäämäinen. Suomen vientiä Chileen hallitsevat perinteiset vientituotteet: koneet ja laitteet, joiden osuus koko viennistä on vuosina 1995—1999 vaihdellut 50—60 prosentin ja paperin osuus 18—23 prosentin välillä. Chileen on viety erityisesti teollisuuden ja eri toimialojen erikoiskoneita ja -laitteita. Kaupan tasapainossa esiintyy suuria vuosittaisia vaihteluja, jotka selittyvät lähinnä Suomen viennille tyypillisistä suurista yksittäisistä kone- ja laitetuotteista. Vienti Chileen oli 0,2 prosenttia Suomen koko viennistä, samoin tuonti. Tärkeimmät tuontituotteet ovat kaivosteollisuuden tuotteet, kuparimalmi ja -rikasteet sekä molybdeeni, joiden osuus tuonnista on viime vuosina ollut 75—85 prosenttia. Muita tärkeitä tuontituotteita olivat viinit ja hedelmät.

2.5. Kahdenvälinen sopimustilanne

Suomen ja Chilen välillä on voimassa perussopimus taloudellisesta, teollisesta ja tek-

nologisesta yhteistyöstä (SopS 4/1994) sekä sopimus investointien edistämisestä ja molemmipuolisesta suojelemisesta (SopS 22—23/1996). Maiden välillä on lisäksi muodollisesti voimassa sopimus viisumivapaudesta (SopS 26/1961). Käytännössä viisumiasioissa noudatetaan yhteisön viisumipolitiikkaa.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

EU:n ja Chilen välinen assosiaatiosopimus noudattaa muiden assosiaatiosopimusten mallia, mutta kaupan osalta se on kattavampi kuin yksikään aikaisempi sopimus. Sopimus tarjoaa mahdollisuudet syventää suhteita monilla aloilla ja demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltion kunnioittaminen sekä kestävä kehityksen edistäminen ovat ne periaatteet, joille sopimus perustuu. Euroopan yhteisön tavoitteena alueella on edistää vakautta ja myönteistä taloudellista ja yhteiskunnallista kehitystä.

Yhteisön ja Chilen välisen kaupan asteittainen vapauttaminen vahvistaa yhteisön jäsenvaltioiden kilpailuasemaa suhteessa kolmansiin maihin.

Sopimuksen perustana on Rio de Janeirosa 28 päivänä kesäkuuta 1999 pidetyn Latinalaisen Amerikan ja Karibian alueen sekä Euroopan unionin valtioiden ja hallitusten päämiesten huippukokouksessa annettu julistus, jossa todettiin olevan suotavaa laajentaa Euroopan unionin ja Latinalaisen Amerikan alueellisen yhdentymisen kohteina olevien maiden suhteita näiden kahden alueen strategisen assosiaation edistämiseksi.

Sopimuksen kolme pääosaa ovat poliittinen vuoropuhelu, yhteistyö ja kauppa. Lisäksi sopimukseen kuuluu yleisiä ja institutionaalisia määräyksiä. Sopimuspuolten välillä aloitetaan säännöllinen poliittinen vuoropuhelu, minkä avulla ne pyrkivät sovittamaan kantansa yhteen ja tekemään yhteisiä aloitteita. Yhteistyöstä sopimus sisältää määräyksiä seuraavilla aloilla: taloudellinen yhteistyö, tiede, teknologia ja tietoyhteiskunta, kulttuuri, koulutus ja audiovisuaalinen ala, julkishallinto ja sosiaaliala. Sopimuksessa vahvistetun taloudellisen yhteistyön piiriin kuuluvat seuraavat yhteistyöalat: investointien edistäminen, yhteistyö energia-alalla, liikenne, yhteis-

työ maatalous- ja maaseutualoilla sekä terveys- ja kasvinsuojelutoimien aloilla, kalastus, tulli, tilastointi, ympäristö, kuluttajansuoja, tietosuoja, makrotaloudellinen vuoropuhelu, teollis- ja tekijänoikeudet, julkiset hankinnat, matkailuala ja, kaivannaisteollisuuden ala.

Sopimukseen kuuluu tavarakaupan asteittainen vapauttamien enintään kymmenen vuoden siirtymäkauden aikana, viinejä ja väkeviä alkoholijuomia koskeva sopimus., terveys- ja kasvinsuojelutoimia koskeva sopimus sekä tullialaa, standardeja, teknisiä määräyksiä ja vaatimustenmukaisuuden arviointia koskevat määräykset. Palvelujen kauppaa vapautetaan vastavuoroisesti GATS-sopimuksen V artiklan mukaisesti kuitenkin siten, että vapauttaminen koskee paljon kattavammin eri aloja. Yritysten toimintaedellytyksiä puolestaan parantavat sijoittautumisoikeutta, kilpailun esteiden poistamista sekä vapaampia pääomanliikkeitä koskevat määräykset.

Sopimuksella perustetaan assosiaationeuvosto, joka valvoo sopimuksen täytäntönpäytäntöä, assosiaatiokomitea, joka vastaa sopimuksen yleisestä toimeenpanosta, erityiskomiteat, jotka avustavat assosiaationeuvostoa, parlamentaarinen assosiaatiokomitea, jossa kokoontuvat mielipiteiden vaihtoa varten Euroopan parlamentin ja Chilen kansalliskongressin edustajat sekä neuvoa-antava sekakomitea avustamaan assosiaationeuvostoa edistämään Euroopan unionin ja Chilen kansallisyhteiskuntien välistä vuoropuhelua.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Chile on yksi Suomen merkittävimmistä kauppakumppaneista Latinalaisessa Amerikassa. Sopimuksen vaikutus Suomen ja Chilen väliseen kauppaan on Suomen tavoitteiden mukainen, koska sopimus tarjoaa suomalaiselle teollisuudelle entistä paremmat vientiedellytykset erityisesti kaivosteollisuuden ja metsäteollisuuden koneiden ja laitteiden viennissä. Sopimuksessa määritelty tullien poistaminen antaa tasavertaisen aseman suomalaisille vientiyrityksille suhteessa kolmansien maiden yrityksiin. Eräillä tärkeillä

mailla on jo vapaakauppasopimukset Chilen kanssa. Investointiedellytysten ja pääoma-liikkeiden vapauttamisen parantamisella on myönteisiä vaikutuksia maassa toimiville tai sinne sijoittumaan pyrkiville suomalaisyrityksille.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä ei ole organisaatioon tai henkilöstöön kohdistuvia vaikutuksia. Sopimuksen hallinnointiin liittyvät assosiaationeuvoston ja -komitean kokoukset voidaan hoitaa nykyisellä henkilöstöllä.

4.3. Ympäristövaikutukset

Sopimuksella pyritään edistämään ympäristön säilyttämistä ja parantamista, luonnonvarojen ja ekosysteemien saastumisen ja heikkenemisen ehkäisyä sekä niiden järjestyksellistä käyttöä kestävä kehityksen mukaisesti. Osapuolet sitoutuvat myös edistämään tietojen ja kokemusten vaihtoa puhtaiden teknologioiden soveltamisesta kaivannaisteollisuuden tuotantoprosesseissa.

4.4. Yritysvaikutukset

Monilla sopimuksen kirjaamalla yhteistyöaloilla saavutettava kehitys voi vaikuttaa suotuisasti yritysten toimintamahdollisuuksiin Chilessä, joskaan sopimuksen voimaantulo tuskin tuo mukanaan välittömiä suuria muutoksia.

Tullimaksujen poistaminen siirtymäaikaisten päättyessä parantaa Euroopan Unionin yritysten vientimahdollisuuksia Chileen. Tulli- ja standardiyhteistyön voidaan odottaa keventävän muodollisuuksia ja yhtenäistävän käytäntöjä. Sopimuksen tarkoituksena on parantaa maan investointi-ilmapiiriä ja helpottaa pääomasijoituksia yrityksiin samoin kuin voittojen kotiuttamista. Kilpailusääntöjen lehtittäminen ja valtioneuvoston käytäntöjen avoimuuden turvaaminen parantavat liiketoimintaympäristöä. Kaupan esteitä pyritään purkamaan myös kuluttajalainsäädäntöä lähentämällä.

4.5. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Sopimuksessa korostetaan sopimuspuolten alueella laillisesti oleskelevien työntekijöiden tasapuolista kohtelua. Sopimuspuolet voivat tehdä aloitteen työntekijöiden olosuhteita ja sosiaaliturvaa koskevien vastavuoroisten kahdenvälisen sopimusten tekemisestä. Yhteiskunnallista keskustelua käydään erityisesti siirtolaisyhteiskunnissa vallitsevista olosuhteista, siirtolaisuudesta, laittomasta maahanmuutosta ja sopimuspuolten kansalaisten tasavertaista kohtelua edistävästä toimista. Sopimuspuolet sitoutuvat ottamaan takaisin toisen sopimuspuolen alueella laittomasti oleskelevat kansalaisensa. Sopimuksen voimaantulon jälkeen sopimuspuolet voivat neuvotella ja tehdä toistensa kanssa kahdenvälisiä sopimuksia, joilla säännellään myös kolmannen maan kansalaisten takaisinottovelvollisuuksia.

5. Asian valmistelu

5.1. Asian valmistelu Euroopan unionissa

Euroopan Unionin ja Chilen välillä on tällä hetkellä voimassa Brysselissä kesäkuussa 1996 tehty yhteistyötä koskeva puitesopimus sellaisena kuin se on muutettuna myöhemmillä pöytäkirjoilla. Sopimus on pohjana assosiaatiosopimukselle. Neuvosto antoi neuvotteluohjeet komissiolle syyskuussa 1999 ja komissio aloitti neuvottelut marraskuussa 1999. Neuvottelukierroksia käytiin yhteensä kymmenen. Neuvottelut saatiin päätökseen EU:n ja Latinalaisen Amerikan toisessa huippukokouksessa Madridissa tukokuussa 2002. Sopimus parafoitiin 10 päivänä kesäkuuta 2002 ja allekirjoitettiin 18 päivänä marraskuuta 2002. Chilen kongressi ratifioi sopimuksen 14 päivänä tammikuuta 2003.

5.2. Asian kansallinen valmistelu

Eduskunnalle on annettu valtioneuvoston selvitykset E 17/1999 vp ja E 42/2001. komission esityksistä EY:n ja sen jäsenvaltioiden assosiaatiosopimuksiksi Mercosur-maiden ja Chilen kanssa. Tasavallan presidentti myönsi sopimuksen allekirjoitusvaltuudet 8

päivänä marraskuuta 2002 ja Suomi allekirjoitti sopimuksen yhdessä Euroopan yhteisön ja muiden jäsenvaltioiden kanssa 18 päivänä marraskuuta 2002.

Hallituksen esitys on valmisteltu ulkoasiainministeriössä virkatyönä. Sopimuksesta on pyydetty lausunnot kauppa- ja teollisuusministeriöltä, liikenne- ja viestintäministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, oikeusministeriöltä, opetusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöltä, tullihallitukselta, työministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä ja Ahvenanmaan maakuntahallitukselta. Valtiovarainministeriön lausunnossa on todettu yleisperiaatteet siitä, milloin määräys perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi. Lisäksi siinä on todettu sopimusluonnoksessa olevien määräyksien, jotka koskevat veroja ja tulleja, samoin kuin pankki- ja arvopaperipalveluja sekä pääomien ja maksujen liikkuvuutta, kuuluvan valtiovarainministeriön toimialaan ja vakuutuspalveluja koskevien määräyksien kuuluvan sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalaan. Välistä verotusta koskevan artiklan 77 todetaan kuuluvan yhteisön toimivaltaan ja lainsäädännön alaan. Välistä verotusta koskevaan artiklaan 196 liittyviä sopimuksen tulkintaan liittyviä määräyksiä ei pidetä kansalliseen toimivaltaan eikä lainsäädännön alaan kuuluvina. Sopimusluonnoksen tulliasioita koskevissa määräyksissä ei katsota olevan velvoittavaa sisältöä, mutta niissä viitataan sopimukseen liitettyihin hallinnollista yhteistyötä tullialalla koskeviin pöytäkirjoihin. Näissä on määräyksiä, jotka liittyvät tullihallinnolla olevien tietojen, mm. henkilötietojen luovuttamiseen, mikä kuuluu kansalliseen toimivaltaan ja lainsäädännön alaan. Rahoituspalvelujen ja maksujen todetaan kuuluvan yhteisön toimivaltaan ja lainsäädännön piiriin.

Opetusministeriö on todennut, ettei sillä ole huomauttamista opetusministeriön toimialaan kuuluviin sopimusartikloihin. Samalla todetaan Euroopan yhteisön perustamissopimuksen koulutusta ja kulttuuria koskevissa artikloissa 150 ja 151 kehoitettavan yhteisöä ja jäsenvaltioita suosimaan yhteistyötä kolmansien maiden kanssa, mitä Suomi on kannatta-

nut. Opetusministeriö kiinnittää lausunnossaan myös huomiota sopimuksen artiklan 39 kieliasuun, mikä huomautus lopullisessa sopimusversiossa on huomioitu. Ahvenanmaan maakuntahallitus on todennut, että sopimustekstissä ei näytä olevan sellaisia kohtia, jotka olisivat ristiriidassa Ahvenanmaata koskevan Suomen Euroopan unioniin liittymisasiakirjan pöytäkirjan 2 kanssa. Maakunta-

hallitus katsoo, ettei sopimukseen tarvita viitasta kyseiseen pöytäkirjaan. Kuitenkin Ahvenanmaan erityisasema tulee huomioida sopimusta mahdollisesti laajennettaessa. Kansainvälisten sopimusten voimaansaattamista koskevien menettelyjen mukaisesti sopimus edellyttää Ahvenanmaan maapäivien suostumusta.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Sopimuksen sisältö

Sopimuksen johdannossa viitataan osapuolten välisiin perinteisiin siteisiin ja niitä yhdistävään yhteiseen kulttuuriperintöön eikä sitoutumiseen Yhdistyneiden Kansakuntien ihmisoikeuksien julistuksessa määriteltyihin demokratian periaatteisiin, perusluonteisiin ihmisoikeuksiin, hyvän hallinnon ja oikeusvaltion periaatteisiin ja taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistämiseen ottaen huomioon kestävä kehityksen periaatteet ja ympäristönsuojelun vaatimukset.

I OSA YLEISET JA INSTITUTIONAALISET MÄÄRÄYKSET

I osasto: sopimuksen luonne ja soveltamisala

1 artikla. Artiklassa luetellaan osapuolten yhteiset, sopimuksen olennaisena osana olevat periaatteet, joita ovat YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa määriteltyjen demokratian periaatteiden ja perusluonteisten ihmisoikeuksien sekä oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen.

2 artikla. Sopimuksella perustetaan osapuolten välille poliittinen ja taloudellinen assosiaatio. Artiklassa luetellaan alat, joita sopimus erityisesti kattaa. Näitä ovat politiikan, kaupan, talouden, rahoituksen, tieteen, tekniikan, kulttuurin ja yhteistyön alat sekä sosiaaliala. Sopimusta voidaan laajentaa myös muille sopimuspuolten sopimille aloille. Tavoitteiden mukaisesti sopimuksessa määrätään poliittisen vuoropuhelun lisäämisestä, yhteistyön lujittamisesta, osapuolten toistensa erilaisiin ohjelmiin osallistumisen lisäämisestä sekä osapuolten kahdenvälisen kauppasuhteiden laajentamisesta ja monipuolistamisesta WTO:n määräysten ja tämän sopimuksen IV osan mukaisesti.

II osasto: institutionaalinen rakenne

3 artikla. Artiklan mukaan sopimuksen hallinnointia varten perustetaan ministeritasoinen assosiaationeuvosto, joka valvoo sopimuksen täytäntöönpanoa ja kokoontuu vähin-

tään kahden vuoden välein. Assosiaationeuvosto tarkastelee mahdollisesti esille tulevia merkittäviä sopimukseen liittyviä kysymyksiä sekä myös muita keskinäisen edun kannalta tärkeitä kahdenvälisiä, monenvälisiä ja kansainvälisiä kysymyksiä. Osapuolet voivat tehdä assosiaationeuvostolle ehdotuksia ja suosituksia.

4 artikla. Artiklassa säädetään assosiaationeuvoston kokoonpanosta ja työjärjestyksestä. Assosiaationeuvosto koostuu Euroopan unionin neuvoston puheenjohtajasta, seuraavana vuorossa olevasta puheenjohtajavaltios- ta, Euroopan unionin neuvoston muista jäsenistä tai niiden edustajista, Euroopan komission jäsenistä sekä Chilen ulkoasiainministeristä. Kaikilla EU:n jäsenvaltioilla on siten mahdollisuus olla edustettuina assosiaationeuvostossa. Työjärjestyksen määräysten mukaisesti assosiaationeuvoston puheenjohtajana toimivat vuorotellen Euroopan unionin neuvoston jäsen ja Chilen ulkoministeri.

5 artikla. Assosiaationeuvoston päätösvalta on jaetun toimivallan mukaisesti rajattu sopimuksessa määrättyihin tapauksiin. Päätökset sitovat sopimuspuolia, mutta assosiaationeuvosto voi antaa myös suosituksia. Päätökset ja suositukset assosiaationeuvosto tekee sopimuspuolten yhteisellä sopimuksella.

6 artikla. Assosiaatiokomitea on assosiaationeuvostoa avustava toimielin, jonka tehtävänä on vastata sopimuksen täytäntöönpanosta. Assosiaatiokomitealla on kuitenkin valtuudet tehdä päätöksiä silloin, kun tämä sopimus sen mahdollistaa tai kun assosiaationeuvosto siirtää komitealle päätösvallan. Assosiaatiokomitea noudattaa tällöin päätöksenteossa samoja menettelytapoja kuin assosiaationeuvosto sopimuksen 5 artiklan mukaisesti. Assosiaatiokomitea kokoontuu sääntöisesti kerran vuodessa.

7 artikla. Assosiaationeuvosto voi myös perustaa erityiskomiteoita avustaviksi toimielimiksi.

8 artikla. Osapuolet käyvät keskenään poliittista vuoropuhelua II osan määräysten mukaisesti.

9–10 artikla. Perustetaan parlamentaarinen assosiaatiokomitea, joka koostuu Euroopan parlamentin ja Chilen kansalliskongres-

sin jäsenistä, ja jonka tarkoituksena on mieli-
piteiden vaihto. Parlamentaarinen assosiaa-
tiokomitea voi myös antaa suosituksia asso-
siaationeuvostolle. Artiklan 10 nojalla perus-
tetaan neuvonantava sekakomitea, joka
koostuu tasapuolisesti Euroopan unionin ta-
lous- ja sosiaalikomitean sekä Chilen vastaa-
van instituution jäsenistä.

11 artikla. Osapuolet tukevat kokousten
järjestämistä säännöllisin väliajoin Euroopan
unionin ja Chilen kansalaisyhteiskuntien
edustajien välillä.

II OSA: poliittinen vuoropuhelu

12–14 artikla. Artikloissa käydään läpi
poliittisen vuoropuhelun tavoitteita ja meka-
nismeja. Vuoropuhelun tärkeimpänä tavoit-
teena on demokraattisten arvojen edistämi-
nen ja puolustaminen. Ulko- ja turvallisuus-
politiikan alalla osapuolet sovittelevat yhteen
kantojaan ja toteuttavat yhteisiä aloitteita
kansainvälisillä foorumeilla.

15 artikla. Osapuolet harjoittavat terroris-
min vastaista yhteistyötä kansainvälisten ja
omien lakiensa mukaisesti.

III OSA: Yhteistyö

16 artikla. Yhteistyön yleisiä tavoitteita
ovat institutionaalisten valmiuksien lujitta-
minen demokratian, oikeusvaltioperiaatteen,
ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamiseksi ja sosiaalisen kehityksen edis-
täminen.

I osasto: Taloudellinen yhteistyö

17 artikla. Artiklassa selostetaan teollisen
yhteistyön keskeiset tavoitteet, joita ovat
osapuolten talouden toimijoiden yhteyksien,
vuoropuhelun ja kokemusten vaihdon edis-
täminen, teollisuuden yhteistyöhankkeiden
edistäminen sekä yritysten innovaatioiden,
kehityksen ja tuotteiden laadun lujittaminen.

18 artikla. Artiklassa esitellään yhteistyön
tavoitteet standardien, teknisten säännösten
ja määräysten sekä vaatimustenmukaisuuden
arviointimenettelyjen aloilla.

19 artikla. Pieniä ja keskisuuria yrityksiä

koskevaan yhteistyöhön kuuluvat mm. tekni-
nen apu, yhteisten tietoverkkojen perustami-
nen sekä rahoituksen saannin helpottaminen.

20 artikla. Yhteistyössä palvelualalla osa-
puolet tukevat ja lisäävät keskinäistä yhteis-
työtä WTO:n GATS-sopimuksen ja oman
toimivaltansa puitteissa.

21 artikla. Yhteistyön tavoitteena on luoda
vakaat olosuhteet vastavuoroisille investoin-
neille.

22 artikla. Yhteistyössä energia-alalla ta-
voitteena on lujittaa suhteita artiklassa maini-
tulla aloilla mm. tietojen vaihdon, teknologi-
an siirron, selvitysten ja analyysien ja alan
hankkeiden avulla.

23 artikla. Sopimuksella keskitytään Chi-
len liikennejärjestelmien kehittämiseen sekä
takaamaan entistä parempi pääsy alan mark-
kinoille liikenteen hallinnointia ja toimin-
tanormeja edistämällä. Yhteistyö sisältää eri-
tyisesti osapuolten toimintaperiaatteita kos-
kevan tietojen vaihdon mukaan lukien kau-
punkien joukkoliikennekeskuksia koskevat
yhteistyöhankkeet.

24 artikla. Yhteistyössä edistetään kestä-
vään maatalouteen ja kehitykseen tähtäviä
maatalouspolitiikan toimenpiteitä. Keskeisiä
aloja ovat infrastruktuuri ja teknologian siirto
liittyen terveys- ja kasvinsuojelutoimiin ja
elintarvikkeiden laatua koskeviin hankkeisiin
ja valvontajärjestelmien lujittamiseen.

25 artikla. Osapuolet sitoutuvat kehittä-
mään tiiviimpää taloudellista ja teknistä yh-
teistyötä, joka mahdollisesti johtaa avomeri-
kalastukseen liittyviin sopimuksiin.

26 artikla. Osapuolet edistävät tullihallin-
tojensa yhteistyötä erityisesti tullimenettely-
jensä yksinkertaistamiseksi. Osapuolet anta-
vat vastavuoroisesti apua toisilleen yhteistyö-
tä koskevaan Euroopan yhteisön ja Chilen
väliseen puitesopimukseen liitetyn, hallinto-
viranomaisten keskinäisestä avunannosta tul-
liasioissa 13 päivänä kesäkuuta 2001 tehdyn
pöytäkirjan mukaisesti.

27 artikla. Yhteistyössä keskitytään tilas-
tointimenettelyjen yhdenmukaistamiseen ja
tieteelliseen ja tekniseen vaihtoon alan laitos-
ten välillä.

28 artikla. Ympäristöyhteistyössä pyritään
edistämään ympäristön säilyttämistä ja pa-
rantamista, luonnonvarojen ja ekosysteemien
saastumisen ja heikkenemisen ehkäisyä sekä

niiden järkipäristä käyttöä kestävä kehityksen mukaisesti.

29 artikla. Osapuolet pyrkivät saattamaan kuluttajasuojaohjelmansa yhteensopiviksi kaupan esteiden vähentämiseksi. Yhteistyöhön sisältyy muun muassa kuluttajalainsäädännön yhteensovittaminen, ja vaarallisia aineita koskevien keskinäisten tietojärjestelmien käyttöönotto.

30 artikla. Yhteistyötä tehdään henkilötietojen suojan parantamiseksi ja esteiden syntymisen välttämiseksi henkilötietojen siirtoa edellyttävän kaupan osalta.

31 artikla. Osapuolet edistävät tietojen ja kokemusten vaihtoa alueelliseen yhdyntymiseen liittyvien makrotalouspolitiikkojen yhteensovittamisen kokemuksista. Artiklassa luetellaan alan kysymykset, joilla osapuolten viranomaisten vuoropuhelua pyritään syventämään.

32 artikla. Osapuolet tekevät yhteistyötä kysymyksissä, jotka liittyvät muun muassa teollis- ja tekijänoikeuksien käyttöön, edistämiseen, yhdenmukaistamiseen ja suojeleluun.

33 artikla. Pyritään antamaan teknistä apua julkisten hankintojen alalla kiinnittäen erityistä huomiota kuntatasoon.

34 artikla. Osapuolet edistävät keskinäistä yhteistyötä matkailun kehittämiseksi artiklassa luetelluilla painopistealoilla.

35 artikla. Osapuolet edistävät yhteistyötä kaivannaisteollisuuden alalla pääasiassa sopimuksilla, joilla edistetään tietojen ja kokemusten vaihtoa puhtaiden teknologioiden soveltamisesta tuotantoprosesseissa.

II osasto Tiede, tekniikka ja tietoyhteiskunta

36 artikla. Artiklassa määritellään tiede- ja teknologiayhteistyön tavoitteet ja luetellaan yhteistyömuodot. Erityisesti painotetaan ihmisten voimavarojen kehittämistä erityisosaamisen pitkäaikaisena perustana ja tieteellisten ja teknisten yhteisöjen välisten pysyvien yhteyksien luomista.

37 artikla. Artiklassa määritellään asiat, joiden edistäminen on tietoyhteiskunnan, tietotekniikan ja televiestinnän alan yhteistyön erityisenä tavoitteena.

III osasto: Kulttuuri, koulutus ja audiovisuaalinen ala

38 artikla. Osapuolet tukevat eri asteiden koulutusta ja elinikäistä oppimista ottaen huomioon erityisesti heikoimmassa asemassa olevat sosiaaliryhmät. Erityistä huomiota kiinnitetään kestäviin yhteyksiin osapuolten erikoisalojen laitosten välille.

39 artikla. Osapuolet sopivat edistäväänsä audiovisuaalisen alan yhteistyötä koulutusohjelmilla.

40 artikla. Tietojenvaihtoa ja kulttuuriyhteistyötä edistetään ottaen huomioon osapuolten läheiset kulttuurisiteet. Erityisesti on pyrittävä edistämään yhteisiä toimia muun muassa lehdistö-, elokuva- ja televisioalalla ja tukemalla nuorisovaihto-ohjelmia.

IV osasto: Julkishallinto ja toimielinten välinen yhteistyö

41—42 artikla. Yhteistyöllä julkishallinnon ja toimielinten välillä pyritään julkishallinnon nykyaikaistamiseen ja hajauttamiseen. Artikloissa luetellaan eri ohjelmat, jotka voivat sisältyä yhteistyöhön. Artikloissa määritellään myös toimet, joilla yhteistyö toteutetaan.

Tavoitteena on yhteistyön tiivistäminen asianosaisten toimielinten välillä. Artiklassa luetellaan yhteistyöhön sisältyvät toimet.

V osasto: Sosiaalialan yhteistyö

43 artikla. Osapuolet tunnustavat, että työmarkkinaosapuolten osallistumista yhteiskuntaan integroitumista koskevaan toimintaan on edistettävä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä osapuolen alueella laillisesti oleskelevien toisen osapuolen kansalaisten syrjinnän välttämiseen.

44 artikla. Osapuolet tunnustavat sosiaalisen kehityksen tärkeyden ja että sen on tapahduttava rinnan taloudellisen kehityksen kanssa. Ensisijaisena tavoitteena on työllisyyden parantaminen ja sosiaalisten perusoikeuksien kunnioittaminen tukemalla ILO:n asiaa koskevien sopimusten soveltamista.

45 artikla. Yhteistyöllä vahvistetaan toimintaperiaatteita ja ohjelmia, jotka varmistavat naisten ja miesten tasavertaisen osallistumisen eri elämänoilla. Yhteistyöllä paranne-

taan naisten mahdollisuuksia saada voimavaroja käyttääkseen perusoikeuksiaan täysimääräisesti.

VI osasto: Muut yhteistyöalat

46 artikla. Yhteisö ja Chile tekevät yhteistyötä laittoman maahanmuuton estämiseksi ja valvomiseksi. Jäsenvaltiot ja Chile suostuvat ottamaan takaisin toisen sopimuspuolen alueella laittomasti oleskelevat kansalaisensa. Sopimuspuolet myöntävät kansalaisilleen näihin tarkoituksiin asianmukaiset henkilöllisyystodistukset. Osapuolet sopivat tekevänsä pyydetessä Chilen ja yhteisön välisen sopimuksen, jolla säännellään kansalaisten takaisinottovelvoitteista, myös muiden maiden kansalaisten tai kansalaisuudettomien henkilöiden takaisinottovelvoitteista. Ennen tätä Chile on valmis tekemään yllämainitun kaltaisia kahdenvälisiä sopimuksia yksittäisten jäsenvaltioiden kanssa.

47 artikla. Osapuolet sitoutuvat sovittamaan yhteen ja tehostamaan pyrkimyksiään huumausaineiden laittoman tuotannon, kaupan ja käytön ja näistä saatavan hyödyn ja rahanpesun estämiseksi ja vähentämiseksi sekä tähän liittyvän järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi.

VII osasto: Yleiset määräykset

48 artikla. Osapuolet tunnustavat kansalaisyhteiskunnan (työmarkkinaosapuolet ja valtiosta riippumattomat järjestöt) täydentävän roolin yhteistyöprosessissa ja sen mahdollisen panoksen siihen. Kansalaisyhteiskunnan toimijat voivat määräysten rajoissa saada tietoja yhteistyöpolitiikkaa ja -strategioita käsittelevistä neuvotteluista ja osallistua niihin.

49–50 artikla. Osapuolet käyttävät kaikkia nykyisiä yhteistyön välineitä edistääkseen osapuolten ja Mercosurin välistä alueellista yhteistyötä ja alueellista yhdentymistä. Osapuolet tiivistävät yhteistyötä myös alueellista kehittämistä ja maankäytön suunnittelua koskevissa kysymyksissä.

Yhteistyötä voidaan tehdä myös kahden alueen välisenä.

51 artikla. Osapuolet eivät sulje ennalta

pois mitään yhteistyön mahdollisuutta. Sitä voidaan selvittää assosiaatiokomiteassa.

52 artikla. Osapuolten olisi yhteistyöllään edistettävä III osassa esitettyjä yleisiä tavoitteita yksilöimällä ja suunnittelemalla innovatiivisia yhteistyöohjelmia.

53 artikla. Voimavaroja koskevassa artiklassa osapuolet sitoutuvat antamaan käyttöön tarvittavat voimavarat tämän sopimuksen yhteistyön tavoitteiden saavuttamiseksi.

Osapuolet toteuttavat tarvittavat toimenpiteet edistääkseen ja helpottaakseen toimia, joita Euroopan investointipankki toteuttaa Chilessä omien menettelyjensä ja rahoitusperusteidensa mukaisesti.

54 artikla. Artiklassa määritellään III osassa assosiaatiokomitealle uskotut erityistehtävät.

IV OSA: KAUPPA JA KAUPPAAN LIITTYVÄT KYSYMYKSET

I osasto: Yleiset määräykset

55 artikla. IV osan tavoitteena on tavara-kaupan vapauttaminen asteittain ja vastavuoroisesti GATT 1994 -sopimuksen XXIV-artiklan mukaisesti, tavarakaupan helpottaminen, palvelukaupan vapauttaminen vastavuoroisesti palvelukaupan yleissopimuksen (GATS) V artiklan mukaisesti, investointiympäristön ja sijoittautumisedellytysten parantaminen, juoksevien maksujen ja pääomanliikkeiden vapauttaminen, julkisten hankintojen markkinoiden avaaminen, teollis- ja tekijänoikeuksien riittävä ja tehokas suoja sekä kilpailualan yhteistyömekanismin ja riitojenratkaisumekanismin perustaminen.

56 artikla. Sopimus ei estä osapuolia perustamasta tai ylläpitämästä tulliliittoja, vapaa-kauppa-alueita tai muita järjestelyjä kolmansien maiden välillä. Osapuolet neuvottelevat pyydetessä tämän artiklan alaan kuuluvista kysymyksistä assosiaatiokomiteassa.

II osasto: Tavaroiden vapaa liikkuvuus

57 artikla. Osapuolet vapauttavat tavara-kaupan asteittain ja vastavuoroisesti tämän sopimuksen määräysten ja GATT 1994 -so-

pimuksen XXIV artiklan mukaisesti.

I LUKU: Tullien poistaminen

1 Jakso: Yleiset määräykset

58 artikla. Tähän lukuun sisältyviä tuontitullien poistamista koskevia määräyksiä sovelletaan osapuolten alkuperätuotteisiin tai siitä peräisin oleviin toisen osapuolen alueella vietäviin tuotteisiin. Tässä luvussa 'alkuperätuotteilla' ja 'peräisin olevilla tuotteilla' tarkoitetaan liitteessä II vahvistettujen alkuperäsääntöjen mukaisia tuotteita. Tähän lukuun sisältyviä vientitullien poistamista koskevia määräyksiä sovelletaan kaikkiin osapuolten toisen osapuolen alueelle vietäviin tuotteisiin.

59 artikla. Tullilla tarkoitetaan mitä tahansa tullia tai maksua, jota sovelletaan tavarann tuonnissa tai viennissä, myös niiden yhteydessä kannettavia lisäveroja tai -maksuja paitsi sisäisiä veroja ja muita sisäisiä veroja, jotka kannetaan 77 artiklan mukaisesti, polkumyynti- tai tasoitustulleja, jotka kannetaan 78 artiklan mukaisesti sekä palkkioita ja muita maksuja, jotka kannetaan 63 artiklan mukaisesti.

60 artikla. Tuontitullit poistetaan 64—72 artiklan määräysten mukaisesti. Vientitullit poistetaan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä. Kunkin tuotteen perustulli yksilöidään osapuolten tullien poistoluettelossa liitteissä I ja II. Jos osapuoli alentaa sovelta maansa suosituimmuustullia tämän sopimuksen voimaantulon jälkeen ennen siirtymäkauden päättymistä, sen tullien poistoluetteloa sovelletaan alennettuihin tulleihin. Osapuolet ovat valmiit alentamaan tulleja nopeammin kuin 64—72 artiklassa määrätään tai muutoin parantamaan kyseisiin artikloihin perustuvia markkinoillepääsyn edellytyksiä tilanteen niin salliessa. Asiaa koskeva assosiaationeuvoston päätös saa etusijan 64—72 artiklassa vahvistettuihin ehtoihin nähden.

61 artikla. Sopimuksen tultua voimaan osapuolten kaupassa ei oteta käyttöön uusia tulleja eikä koroteta nykyisiä tulleja.

62 artikla. Osapuolten välisessä kaupassa käytetään tavaroiden luokittelussa harmonoitun tavarankuvaus- ja koodausjärjestelmään

(HS-järjestelmä) perustuvaa osapuolten tariffinimikkeistöä.

63 artikla. 59 artiklassa mainittujen palkkioiden ja maksujen määrä rajoitetaan tarjottujen palvelujen likimääräisiin kustannuksiin eivätkä ne saa olla kotimarkkinatuotteiden välillistä suojelua tai tuonnin tai viennin erotusta.

2 jakso: Tullien poistaminen

2.1 alajakso: Teollisuustuotteet

64 artikla. Tätä alajaksoa sovelletaan niihin HS-järjestelmän 25—97 ryhmän tuotteisiin, jotka eivät kuulu 70 artiklassa määriteltyihin maataloustuotteisiin tai jalostettuihin maataloustuotteisiin.

65 artikla. Chilestä peräisin olevien teollisuustuotteiden tuontitullit liitteessä I olevan luettelon luokassa "Vuosi 0"-luokan tullit poistuvat kokonaan viimeistään sopimuksen voimaantullessa ja luokassa "Vuosi 3" asteittain kokonaan viimeistään 1 päivään tammikuuta 2006 mennessä.

66 artikla. Yhteisöstä peräisin olevien teollisuustuotteiden tuontitullit liitteessä II olevan luettelon luokan "Vuosi 0" tullit poistuvat kokonaan viimeistään sopimuksen voimaantullessa, luokassa "Vuosi 5" asteittain kokonaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2008 ja luokassa "Vuosi 7" asteittain kokonaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2010.

2.2 alajakso: Kala ja kalastustuotteet

67—69 artikla. Määritellään kalat ja kalastustuotteet, joihin sopimusta sovelletaan, ja tullinalennusaikataulut sekä tariffikiintiöiden soveltamisessa noudatettavat periaatteet.

2.3 alajakso: Maataloustuotteet ja jalostetut maataloustuotteet

70 artikla. Alajaksoa sovelletaan WTO:n maataloussopimuksen liitteessä I mainittuihin maataloustuotteisiin ja jalostettuihin maataloustuotteisiin.

71 artikla. Chilestä peräisin olevien maata-

loustuotteiden ja jalostettujen maataloustuotteiden tuontitullit liitteen I luettelon luokassa "Vuosi 0" tullit poistetaan kokonaan viimeistään sopimuksen astuessa voimaan, luokassa "Vuosi 4" asteittain kokonaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2007, luokassa "Vuosi 7" asteittain kokonaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2010 sekä luokassa "Vuosi 10" asteittain kokonaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2013. Artiklassa selostetaan lisäksi liitteessä I olevissa luokissa "EP", "SP", "R", "TQ" ja "PN" sisältyviin tuotteisiin noudatettavia menettelyjä.

72 artikla. Yhteisöstä peräisin olevien maataloustuotteiden ja jalostettujen maataloustuotteiden tuontitullit liitteen II luettelon luokassa "Vuosi 0" poistetaan kokonaan viimeistään sopimuksen astuessa voimaan, luokassa "Vuosi 5" asteittain kokonaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2008 sekä luokassa "Vuosi 10" asteittain kokonaan viimeistään 1 päivänä tammikuuta 2013. Tiettyjen liitteen II luettelon luokan "TQ" tuotteiden tuonnissa Chileen sovelletaan tariffikiintiöitä tämän sopimuksen voimaantulosta liitteessä II mainittujen edellytysten mukaisesti.

73 artikla. Maataloustuotteita ja jalostettuja maataloustuotteita koskeva hätätilalauseke määrittelee edellytykset ja menettelyt, joita voidaan soveltaa tilanteessa, jossa osapuolen alueelta tulevan tuotteen tuonti aiheuttaa tai uhkaa aiheuttaa huomattavaa vahinkoa tai häiriötä kyseisen tuotteen kanssa samankaltaisen tai sen kanssa suoraan kilpailevan tuotteen markkinoilla toisen osapuolen alueella.

74 artikla. Sopimuksen voimaantuloa seuraavan kolmannen vuoden aikana osapuolet arvioivat maatalous- ja jalostettujen maataloustuotteiden kaupan ja selvittävät mahdollisuudet myöntää toisilleen vastavuoroisesti tuotteittain muita myönnytyksiä.

II LUKU: Muut kuin tariffitoimenpiteet

1 jakso: Yleiset määräykset

75 artikla. Luvun määräyksiä sovelletaan osapuolten väliseen tavarakauppaan.

76 artikla. Kaikki osapuolten kaupassa sovellettavat määrälliset rajoitukset poistetaan sopimuksen astuessa voimaan eikä uusia ot-

ta käyttöön.

77 artikla. Artiklassa esitetään kansallista kohtelua sisäisen verotuksen ja sääntelyn alalla koskevat periaatteet. Artiklan määräykset eivät koske julkisia hankintoja säänteleviä lakeja, määräyksiä, menettelyjä ja käytäntöjä, joihin sovelletaan ainoastaan tämän osan IV osaston määräyksiä.

2 jakso: Polkumyynti- ja tasoitustoimenpiteet

78 artikla. Jos osapuoli katsoo, että keskinäisessä kaupassa tapahtuu polkumyyntiä ja/tai vastatoimeen oikeuttavaa tukien myöntämistä, ne voivat toteuttaa tarvittavat toimenpiteet GATT 1994 -sopimuksen sekä tuista ja tasoitustulleista tehdyn WTO:n sopimuksen mukaisesti.

3 jakso: Tulliala ja siihen liittyvät asiat

79 artikla. Osapuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä ja vaihtamaan tietoja, soveltavat sopimiaan tullisääntöjä ja -menettelyjä, yksinkertaistavat tavaroiden luovutuksen ja tulliselvityksen vaatimuksia ja muodollisuuksia ja sovittavat yhteen tullin ja muiden valvontavirastojen toimintaa sekä toimivat yhteistyössä itseään koskevissa alkuperäsääntö- ja tullimenettelykysymyksissä ja kaikissa tullausarvon määrittämiseen liittyvissä kysymyksissä.

80 artikla. Tullausarvon määrittämisen säännöt noudattavat GATT 1994 -sopimuksen VII artiklan soveltamisesta tehtyä WTO:n sopimusta joitakin artiklassa lueteltuja poikkeuksia lukuun ottamatta.

81 artikla. Sopimuksella perustetaan tulliyhteistyön ja alkuperäsääntöjen erityiskomitea, joka raportoi assosiaatiokomitealle.

82 artikla. Osapuolet sopivat, että hallinnollinen yhteistyö on välttämätöntä etuuskohtelun täytäntöönpanemiseksi. Kumpikin osapuoli voi peruuttaa väliaikaisesti tämän osaston nojalla myönnetyn etuuskohtelun tuotteilta, jos se toteaa toisen osapuolen jättäneen hallinnollisen avun järjestelmällisesti antamatta. Artiklassa määritellään tällaiset tilanteet ja kuinka niissä toimitaan.

4 jakso: Standardit, tekniset määräykset ja vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyt

83—88 *artikla*. Jakson tavoitteena on tavarakauden helpottaminen ja kasvattaminen tarpeettomia kaupan esteitä poistamalla ja niitä estämällä. Artikloissa määritellään myös soveltamisala ja kattavuus sekä mairitaan jaksoon sovellettavan kaupan teknisistä esteistä tehdyn sopimuksen I liitteen määritelmiä ja WTO:n komitean päätöstä. Osapuolet vahvistavat kaupan teknisistä esteistä tehdyn sopimuksen mukaiset oikeudet ja velvoitteensa ja sitoutuvat niiden täytäntöönpanoon. Artikloissa luetellaan sopimuksen nojalla toteutettavat erityistoimet.

Osapuolet perustavat tässä jakson tavoitteiden saavuttamiseksi standardeja, teknisiä määräyksiä ja vaatimustenmukaisuuden arviointia käsittelevän komitean, jonka toimivaltuudet ja tehtävät on määritelty 88 artiklassa.

5 jakso: Terveyttä ja kasvinsuojelua koskevat toimenpiteet

89 *artikla*. Jakson tavoitteena on helpottaa osapuolten välistä kauppaa terveyttä ja kasvinsuojelua koskevan lainsäädännön alalla suojaen samalla ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä. Tavoitteisiin pyritään IV liitteessä olevaa sopimusta soveltamalla. Sopimuksella perustetaan terveys- ja kasvinsuojeluasioiden yhteinen hallintokomitea.

6 jakso: Viinit ja väkevät alkoholijuomat

90 *artikla*. Viinikaupasta sekä alkoholijuomien ja maustettujen juomien kaupasta tehdyt sopimukset ovat sopimuksen V ja VI liitteenä.

III LUKU: POIKKEUKSET

91—93 *artikla*. Yleisessä poikkeuslausekkeessa määritellään millaisia syrjintää tai kaupan peiteltyä rajoittamista aiheuttamattomia toimenpiteitä osapuolet voivat soveltaa. Suojalausekkeessa määritellään kuinka osapuolten kesken sovelletaan GATT 1994 -sopimuksen XIX artiklan ja suojalausekkeis-

ta tehdyn WTO:n sopimuksen määräyksiä. Riittämätöntä tarjontaa koskevassa lausekkeessa määritellään riittämätön tarjonta ja millaisiin toimenpiteisiin osapuolet voivat ryhtyä tällaisessa tapauksessa.

III osasto: Palvelukauppa ja sijoittautuminen

94 *artikla*. Osapuolten tavoitteena on vapauttaa palvelukauppa vastavuoroisesti tämän osaston ja GATS-sopimuksen V artiklan määräysten mukaisesti. III luvun määräysten tavoitteena on parantaa syrjimättömyyden perustalla sijoitusympäristöä ja erityisesti sijoittautumisedellytyksiä osapuolten kesken.

I LUKU: PALVELUT

1 jakso: Yleiset määräykset

95—96 *artikla*. Artikloissa määritellään ne palvelun tarjoamisen tavat, jotka sisältyvät luvussa mainittuun palvelukauppaan ja millä kaupan palvelualoilla tätä lukua sovelletaan ja mitä luvun eri määritelmillä tarkoitetaan.

97—98 *artikla*. Artiklassa 98 määritellään kansallisen kohtelun periaatteet. Yllämainittuja palvelun tarjonnan tapoja käyttäen osapuolet myöntävät toisen osapuolen palveluille ja palveluntarjoajille vähintään yhtä edullisen kohtelun kuin artiklassa 99 mainitussa erityissitoumusten luettelossa esitetään. Artiklassa luetellaan toimenpiteet, joita osapuolet eivät saa pitää voimassa tai käyttää palvelualoilla, joilla on tehty markkinoillepääsytoumuksia.

99 *artikla*. Artiklassa selostetaan artikloiden 97 ja 98 mukaisesti tehtyjä erityissitoumuksia, jotka ovat VII liitteessä olevassa luettelossa.

100—101 *artikla*. Osapuolet tarkastelevat lukua uudelleen kolmen vuoden kuluttua syventääkseen palvelukaupan vapauttamista. Assosiaatiokomitea tarkastelee sopimuksen toimivuutta kolmen vuoden välein edellä mainitun uudelleentarkastelun jälkeen. Kahden vuoden kuluttua sopimuksen voimaantolosta osapuolet tarkastelevat luonnollisten henkilöiden liikkuvuuteen sovellettavia sääntöjä.

102 *artikla*. Sisäistä sääntelyä käsittelevässä artiklassa selostetaan toimilupia ja todis-

tuksia koskevia vaatimuksia ja menettelyjä sen estämiseksi, ettei niistä muodostu tarpeetonta kaupan tai palvelun tarjoamisen rajoittamista.

103—105 artikla. Artikloissa käsitellään vastavuoroisen tunnustamisen periaatteita, sähköistä kaupankäyntiä ja avoimuutta.

2 jakso: Kansainvälinen meriliikenne

106—108 artikla. Artikloissa selostetaan meriliikennettä koskevien määräysten soveltamisala, jaksossa käytettävien määritelmien merkitys sekä markkinoille pääsyn ja kansallisen kohtelun periaatteet.

3 jakso: Televiestintäpalvelut

109—111 artikla. Artikloissa selitetään jaksossa käytettävät määritelmät, sääntelyviranomaisten toiminta sekä palvelujen tarjoamista koskeviin toimilupiin liittyvät säännökset.

112 artikla. Artiklassa määritellään mitä suurella palveluntarjoajalla tarkoitetaan. Käytössä on oltava toimenpiteitä, jotka estävät suuria palveluntarjoajia rajoittamasta kilpailua. Artiklassa määritellään kilpailua rajoittavat toimintatavat.

113—115 artikla. Artiklat koskevat julkisten televerkkojen tai -palvelujen yhteenliittämistä, jotta yhden tarjoajan palveluja käytävät voivat olla yhteydessä toisen tarjoajan asiakkaisiin, yhteenliittämisen ehtoja ja menettelytapoja käytettäessä rajoitettuja voimavaroja, kuten taajuuksia, numeroita ja reititysoikeuksia. Kullakin osapuolella on oikeus määrittellä, minkälaisen yleispalveluvelvoitteen se haluaa pitää voimassa.

II LUKU: Rahoituspalvelut

116—117 artikla. Artikloissa määritellään tavat, joilla rahoituspalvelukauppaan kuuluvia rahoituspalveluja tarjotaan, luvun soveltamisala sekä selitetään luvussa käytettävät määritelmät.

118 artikla. Artiklassa käsitellään markkinoillepääsyä ja toimenpiteitä, joita osapuolet eivät saa käyttää niillä palvelualoilla, joilla markkinoillepääsytoumuksia on tehty.

119—120 artikla. Artikloissa selostetaan kansallinen kohtelu sekä vaatimukset, jotka koskevat 118 ja 119 artiklan mukaisesti tehtyjä erityissitoumuksia VIII liitteessä olevassa luettelossa.

121 artikla. Osapuolet sallivat toisilleen uusien rahoituspalvelujen tarjoamisen alueellaan niiden sitoumusluetteloiden mukaisesti. Osapuolet voivat määrätä oikeudellisia muotoja rahoituspalvelujen tarjoamiselle ja edellyttää niiltä toimilupaa.

122 artikla. Osapuolet sallivat toistensa rahoituspalvelujen tarjoajan siirtää tietojenkäsittelyssä tarvittavia tietoja. Rahoituspalvelujen tarjoajan on toisen osapuolen henkilötietoja sisältäviä tietoja käsiteltäessä noudatettava tuon osapuolen lainsäädäntöä.

123 artikla. Artiklassa selostetaan sääntelyyn liittyvää tiedottamista koskevat ehdot. Toiselle osapuolelle annetaan mahdollisuus etukäteen esittää huomautus toimenpiteistä.

124 artikla. Osapuoli ei ole velvoitettu antamaan luottamuksellisia tietoja, joiden paljastaminen voisi estää lain täytäntöönpanon tai vaarantaisi yksittäisen julkisen tai yksityisen yrityksen kaupalliset edut, tai yksittäisten asiakkaiden liiketoimiin tai tileihin liittyviä tietoja.

125—126 artikla. Artikloissa luetellaan toimenpiteet, joita voidaan ottaa käyttöön tai pitää voimassa vakauden ja luotettavuuden turvaamiseksi. Toinen osapuoli voi tunnustaa toisen osapuolen vakautta ja luotettavuutta turvaavat toimenpiteet.

127 artikla. Perustetaan rahoituspalvelujen erityiskomitea. Artiklassa luetellaan komitean tehtävät ja menettelytapoihin liittyvät kysymykset.

128 artikla. Osapuoli voi pyytää toiselta osapuolelta neuvotteluja mistä tahansa tähän lukuun liittyvästä asiasta.

129 artikla. Artikla sisältää riitojen ratkaisua koskevat erityismääräykset.

III LUKU: Sijoittautuminen

130—134 artikla. Artiklat sisältävät soveltamisalan, sijoittautumista koskevat määritelmät, kansallisen kohtelun ja osapuolten sääntelyvallan. Osapuolet vahvistavat kaikki kahdenvälisen ja mone nsä välisten sopimusten,

joiden osapuolia ne ovat, mukaiset oikeutensa ja velvoitteensa, jotka liittyvät luvun määräyksiin.

IV LUKU: Poikkeukset

135 artikla. Edellyttäen, että toimenpiteitä ei sovelleta tavalla, joka merkitsisi mielivaltaista tai perusteetonta syrjintää tai sijoittautumisen peiteltyä rajoittamista, ei osaston määräysten voida katsoa estävän kumpakaan osapuolta ottamasta käyttöön tai pitämässä voimassa toimia, jotka ovat perusteltuja yleisen moraalin suojelemiseksi tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden turvaamiseksi, ovat tarpeen ihmisten, eläinten tai kasvien elämän tai terveyden suojeeluun, liittyvät ehtyvien luonnonvarojen suojeeluun tai ovat tarpeen taiteellisten, historiallisten tai arkeologisten kansallisaarteiden suojelemiseksi.

Osaston määräyksiä ei sovelleta osapuolten sosiaaliturvajärjestelmiin tai sellaiseen osapuolen alueella harjoitettavaan toimintaan, joka liittyy vaikka vain satunnaisesti julkisen vallan käyttöön.

Osaston määräykset eivät estä osapuolta soveltamasta luonnollisten henkilöiden maahantuloa, oleskelua, työehtoja ja sijoittautumista koskevia lakeja ja määräyksiä.

IV osasto: Julkiset hankinnat

136 artikla. Osapuolet varmistavat julkisten hankintojensa avaamisen toimivasti ja vastavuoroisesti.

137—140 artikla. Artiklat sisältävät soveltamisalan, kattavuuden ja määritelmät, kansallisen kohtelun ja syrjimättömyyden sekä vastikkeita ja kansallisia etuuksia koskevan kiellon.

141 artikla. Hankintayksiköt eivät saa jalkaa hankintasopimusta osiin tai arvottaa sopimusta jollakin muulla tavalla pyrkimyksenä olla soveltamatta tämän osaston määräyksiä.

142 artikla. Artikla koskee julkisia hankintoja koskeviin lakeihin, määräyksiin, oikeuden päätöksiin ym. nähden noudatettavaa avoimuutta.

143—145 artikla. Artikloissa selostetaan eri tarjousmenettelyt.

146 artikla. Artikla käsittelee toimittajien

kelpoisuuden vahvistamista ja kelpoisuusehdot täyttävien toimittajien pysyviä luetteloita.

147 artikla. Hankintayksiköt hoitavat julkisiin hankintamenettelyihin liittyvistä tarjouskilpailuista tiedottamisen tehokkaasti. Luettelaa hankintailmoituksissa oltavat pakolliset tiedot.

148—150 artikla. Artikloissa selostetaan tarjousmenettelyä koskevat asiakirjat, tekniset eritelmät ja määräajat.

151 artikla. Osapuoli voi edellyttää, että sen hankintayksiköt käyvät neuvotteluja. Neuvotteluja on käytettävä ensi sijassa tarjousten vahvojen ja heikkojen puolien selvittämiseen.

152—154 artikla. Artiklat koskevat tarjousten jättämistä, vastaanottoa ja avaamista, sopimusten tekemistä ja sopimusten myöntämisestä tiedottamista.

155 artikla. Hankintayksiköiden on tarkastettava puolueettomasti ja nopeasti toimittajien mahdollisia valituksia, jotka koskevat osaston määräysten rikkomuksia.

156 artikla. Osapuolet pyrkivät mahdollisuuksiensa mukaan käyttämään sähköisiä viestintävälineitä, jotta julkisia hankintoja ja etenkin tarjouskilpailuja koskeva tiedottaminen voidaan toteuttaa tehokkaasti.

157 artikla. Artikla koskee julkisten hankintojen järjestelmien ja tilastojen tuntemusta käsitteleviä teknisen avun ja koulutusohjelmia.

158 artikla. Artikla velvoittaa osapuolen pyynnöstä toimittamaan julkisia hankintoja koskevia tilastotietoja.

159 artikla. Osaston kattavuutta voidaan muuttaa artiklassa mainituin edellytyksin.

160 artikla. Kolmannelle osapuolelle annettavat lisäedut voidaan assosiaatiokomitean päätöksellä ulottaa koskemaan toista osapuolta.

161 artikla. Artikla sisältää poikkeusmääräykset mm. yleisen moraalin, turvallisuuden ja järjestyksen turvaamiseksi ja ihmisten, eläinten ja kasvien elämän ja terveyden suojelemiseksi, teollis- ja tekijänoikeuksien suojaamiseksi sekä poikkeukset, jotka liittyvät vammaisten henkilöiden, hyväntekeväisyysjärjestöjen tai vankityövoiman valmistamiin tavaroihin tai niihin liittyviin palveluihin.

162 artikla. Artikla käsittelee täytäntöönpanoa koskevia assosiaatiokomitean tehtäviä.

V Osasto: Juoksevat maksut ja pääomanliikkeet

163 artikla. Osapuolet pyrkivät juoksevien maksujen ja pääomanliikkeiden vapauttamiseen välillään kansainvälisten rahoituslaitosten yhteydessä tehtyjen sitoumusten mukaisesti ja ottamalla asianmukaisesti huomioon osapuolten valuutan vakauden.

164—167 artikla. Osapuolet sallivat Kansainvälisen valuuttarahaston perustamis- ja toiminnan määräysten mukaisesti kaikki vaihtotaseeseen liittyvät vapaasti vaihdettavassa valuutassa suoritettavat maksut ja siirrot välillään ja vastaanottajamaan lainsäädännön mukaisesti tehtäviin suoriin sijoituksiin tai tämän osan III osaston määräysten mukaisesti tehtäviin sijoituksiin liittyvän pääoman ja siihen perustuvien voittojen vapaan kotiuttamisen. Poikkeuksellisissa olosuhteissa voidaan turvautua suojatoimenpiteisiin. Osapuolet vahvistavat kaikkien kahdenvälisen ja monenvälisen sopimusten, joiden osapuolia ne ovat, mukaiset oikeutensa ja velvoitteensa.

VI osasto: Teollis- ja tekijänoikeudet

168 artikla. Osapuolet myöntävät ja varmistavat teollis- ja tekijänoikeuksien riittävän ja tehokkaan suojan tiukimpien kansainvälisten normien mukaisesti; tähän sisältyvät myös kansainvälisissä sopimuksissa edellytetyt tehokkaat keinot kyseisten oikeuksien täytäntöönpanemiseksi.

169 artikla. Artiklassa luetellaan teollis- ja tekijänoikeuksien suojan soveltamisala.

170—171 artikla. Luetellaan yleissopimukset, joihin liittyvien velvoitteiden täyttäminen on tarpeen 168 artiklassa määriteltyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Assosiaationeuvosto voi päättää edellä olevien lisäksi jonkin muun monenvälisen yleissopimuksen liittämistä luetteloon.

VII osasto: Kilpailu

172 artikla. Osapuolet sitoutuvat soveltamaan kilpailulainsäädäntöään, jotta tavara- ja palvelukaupan vapauttamisesta saatavat edut eivät vähenisi tai kumoutuisi kilpailunvastustajien liiketoimien vuoksi.

173 artikla. Artiklassa esitetään kilpailulainsäädäntöä ja kilpailuviranomaisia yhteisössä ja Chilessä koskevat määritelmät.

174 artikla. Artiklaan sisältyvät kilpailuviranomaisten täytäntöönpanotoimia koskevien ilmoitusvaatimusten edellytykset.

175 artikla. Kilpailuviranomainen voi tietyn tapauksen yhteydessä ilmoittaa halukkuutensa sovittaa yhteen täytäntöönpanotoimia. Tämä ei estä osapuolia tekemästä itsenäisiä päätöksiä.

176 artikla. Artiklassa selostetaan neuvotteluja tilanteessa, jossa osapuolen keskeiset edut toisen osapuolen alueella vaarantuvat.

177 artikla. Kilpailuviranomaiset voivat vaihtaa keskenään muita kuin luottamuksellisia tietoja. Osapuolet sitoutuvat toimittamaan toisilleen tietoja seuraamuksista ja oikeus- ja oikeusjakeinoista tapauksissa, jotka toisen osapuolen kilpailuviranomaisen mukaan vaikuttavat merkittävästi toisen osapuolen etuihin. Osapuolet toimittavat toisilleen vuosittain valtioneuvostoa koskevat tiedot. Kaikkein tiedonvaihtoon sovelletaan kummankin osapuolen soveltamia luottamuksellisuutta koskevia sääntöjä.

178 artikla. Osapuolet voivat toimittaa toisilleen teknistä apua, jotta ne voivat hyötyä toistensa kokemuksesta.

179 artikla. Osaston määräykset eivät estä osapuolia nimeämästä tai säilyttämästä julkisia tai yksityisiä monopoleja oman lainsäädäntönsä mukaisesti. Assosiaatiokomitea varmistaa, ettei sopimuksen voimaantulosta alkaen hyväksytä eikä pidetä voimassa toimenpiteitä, jotka häiritsevät osapuolten välisiä tavara- tai palvelukauppaa ja että yrityksiin sovelletaan kilpailusääntöjä sikäli kuin niiden soveltaminen ei oikeudellisesti tai tosiasiallisesti estä yrityksiä suorittamasta niille määrättyjä erityistehtäviä.

180 artikla. Osapuolet eivät voi turvautua tämän sopimuksen mukaiseen riitojen ratkaisumenettelyyn tähän osastoon liittyvissä kysymyksissä.

VIII osasto: Riitojen ratkaiseminen

I LUKU: Tavoite ja soveltamisala

181 artikla. Osaston tavoitteena on välttää ja ratkaista osapuolten väliset riidat ja päästä

molempia tyydyttävään ratkaisuun kaikissa asioissa, jotka voivat vaikuttaa sen toimintaan.

182 artikla. Osaston määräyksiä sovelletaan kaikkiin sopimuksen tämän osan tulkitaan ja soveltamiseen liittyviin kysymyksiin, jollei toisin nimenomaan määrätä.

II LUKU: Riitojen välttäminen

183 artikla. Osapuolet pyrkivät yhteistyö- ja neuvottelukeinoja käyttäen välttämään ja ratkaisemaan keskinäiset riitansa.

III LUKU: Riitojen ratkaisumenettely

184—185 artikla. Artikloissa selostetaan riitojen ratkaisumenettelyn aloittaminen ja välimiesten nimittäminen.

186 artikla. Välimiespaneeli voi osapuolten pyynnöstä tai omasta aloitteestaan hankkia tietoja ja teknisiä neuvoja tarkoituksenmukaisiksi katsomiltaan henkilöiltä tai elimiltä.

187 artikla. Välimiespaneelin on toimitettava päätöksensä osapuolille ja assosiaatiokomitealle pääsääntöisesti kolmen kuukauden kuluessa välimiespaneelin asettamispäivästä. Päätöksessä esitetään tosiseikat, tämän sopimuksen asiaa koskevien määräysten soveltuvuus sekä havaintojen ja niihin pohjautuvien päätelmien perussyt. Välimiespaneeli tulkitsee tämän sopimuksen määräyksiä kansainvälisen julkisoikeuden tavanomaisten tulkintasääntöjen mukaisesti. Artiklassa on lisäksi määräyksiä, jotka koskevat kiireellisiä tapauksia, ja määräyksiä valitusmenettelystä.

188 artikla. Osapuolten on toteutettava välimiespaneelin päätöksen edellyttämät toimenpiteet. Lisäksi artiklassa on määräyksiä noudatettavista ilmoitusmenettelyistä. Artiklassa tarkoitettavat välimiespäätökset ovat lopullisia ja sitovia. Ne ilmoitetaan assosiaatiokomitealle ja ne ovat julkisia.

IV LUKU: Yleiset määräykset

189 artikla. Osapuolet voivat yhteisellä sopimuksella muuttaa mitä tahansa tässä osastossa mainittua määräaika. Välimiespaneelin kuulemiset ovat suljettuja tilaisuuksia, jos osapuolet eivät toisin päättä. Jos osapuoli ha-

luaa oikaista WTO-sopimuksen mukaisen velvoitteen rikkomisen, se soveltaa asianomaisia WTO-sopimuksen sääntöjä ja WTO-sopimuksen mukaisia menettelyjä, joita sovelletaan tämän sopimuksen määräyksistä riippumatta.

Yleiset määräykset

IX osasto: Avoimuus

190—192 artikla. Kumpikin osapuoli nimeää yhteyspisteen helpottamaan osapuolten välistä yhteydenpitoa tämän osan soveltamisalaa kuuluvissa kaupan alan kysymyksissä. Kumpikin osapuoli toimittaa toisen osapuolen pyynnöstä ja omien sisäisten lakien ja periaatteidensa sallimissa rajoissa tiedot toisen osapuolen esittämiin kysymyksiin.

Tässä artiklassa tarkoitettavat tiedot katsotaan toimitetuiksi, kun ne on saatettu käytettäväksi ilmoittamalla ne asianmukaisesti WTO:lle tai kun ne on saatettu nähtäville asianomaisen osapuolen virallisilla verkkosivuilla, joille pääsy on avoin ja maksuton. Osapuolet soveltavat lisäävänsä avoimuutta kaupan alan kysymyksissä mm. julkaisemalla kaupan alan kysymyksiin liittyvät lait, määräykset, menettelyt ja hallinnolliset päätökset.

X osasto: Tämän sopimuksen nojalla perustettujen elinten erityistehtävät kaupan alalla

193 artikla. Assosiaatiokomitean suorittamassa sille tässä sopimuksen osassa uskottuja tehtäviä sen muodostavat kauppaan liittyvistä asioista vastaavat yhteisön ja Chilen edustajat, jotka tavallisesti ovat korkean tason virkamiehiä. Artiklassa määritellään myös assosiaatiokomitean erityistehtävät tässä kokoonpanossa.

XIX osasto: Poikkeukset kaupan alalla

194 artikla. Artikla on kansallista turvallisuutta koskeva lauseke, jonka mukaan mikään tässä sopimuksessa ei vaadi osapuolta toimittamaan sellaisia tietoja, joiden paljastaminen olisi vastoin sen keskeisiä turvallisuussetuja, tai estä osapuolta toteuttamasta

toimenpiteitä, jos se katsoo ne välttämättömiksi suojellessaan keskeisiä turvallisuusetujaan, jotka voivat liittyä mm. halkeavaan tai yhtyvään ydinmateriaaliin, aseiden, ammusten tai sotatarvikkeiden kauppaan ja palveluihin tai kansallisen turvallisuuden tai puolustuksen kannalta välttämättömiin julkisiin hankintoihin tai toteutetaan sodan tai muun kansainvälisissä suhteissa ilmenevän hätätilanteen aikana; tai toteutettaessa YK:n peruskirjan mukaisia velvoitteita kansainvälisen rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi.

195 artikla. Jos osapuolella on vakavia maksutaseeseen liittyviä ongelmia tai selläisen uhka, se voi ottaa käyttöön tai pitää voimassa tavara- ja palvelukauppaan sekä maksuihin ja pääomanliikkeisiin liittyviä rajoittavia toimenpiteitä. Nämä toimenpiteet eivät saa olla syrjiviä ja niistä on avattava neuvottelut assosiaatiokomiteassa.

196 artikla. Sopimuksen tämän osan määräyksiä tai sopimuksen mukaisesti toteutettuja järjestelyjä ei voida tulkita niin, että ne estävät osapuolia, kun ne soveltavat asiaa koskevia verolainsäädäntönsä säännöksiä, tekemästä eroa veronmaksajien välillä, jotka ovat eri asemassa etenkin asuinpaikkansa tai pääomansa sijoituspaikan osalta. Artiklassa selostetaan myös toimenpiteitä, jotka liittyvät kaksinkertaisen verotuksen välttämiseen liittyviin tai muihin verotussopimuksiin.

V OSA: Loppumääräykset

197 artikla. Tämän sopimuksen yhteydessä 'osapuolilla' tarkoitetaan joko yhteisöä tai sen jäsenvaltioita tai yhteisöä ja sen jäsenvaltioita Euroopan yhteisön perustamissopimukseen perustuvasta toimivallan jakautumisesta riippuen ja toisaalta Chilen tasavaltaa. Koska kyseessä on EU:n puolella jaetun toimivallan sopimus eli sopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltioiden ja osittain yhteisön toimivaltaan, riippuu osapuolten määrättyminen näin ollen siitä, kuuluuko toimivalta yksittäisissä tapauksissa Euroopan yhteisön perustamissopimuksen mukaan jäsenvaltioille vai yhteisölle.

198 artikla. Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoitta-

neet toisilleen tätä varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamisesta.

Ilmoitus lähetetään Euroopan unionin neuvoston pääsihteerille, joka on tämän sopimuksen tallettaja.

Edellä olevan estämättä osapuolet sopivat soveltavansa 3—11 artiklaa, 18 artiklaa, 24—27 artiklaa, 48—54 artiklaa, 55 artiklan a, b, f, h ja i alakohdtaa, 56—93 artiklaa, 136—162 artiklaa ja 172—206 artiklaa sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisestä päivästä, jona yhteisö ja Chile ovat ilmoittaneet toisilleen kyseiseen tarkoitukseen tarvittavien menettelyjen loppuun saattamisesta.

Voimaan tullessaan tämä sopimus korvaa Euroopan yhteisön ja Chilen yhteistyötä koskevan puitesopimuksen. Puitesopimukseen 13 päivänä kesäkuuta 2001 kirjeenvaihtona tehty Euroopan yhteisön ja Chilen tasavallan sopimus, jolla lisätään hallintoviranomaisten keskinäistä avunantoa tulliasioissa koskeva pöytäkirja yhteistyötä koskevaan puitesopimukseen, pysyy poikkeuksellisesti voimassa ja siitä tulee tämän sopimuksen erottamaton osa.

199 artikla. Sopimus on voimassa määrittelämättömän ajan. Irtisanomisaika on kuusi kuukautta.

200 artikla. Osapuolet toteuttavat kaikki tämän sopimuksen mukaisten velvoitteiden täyttämiseksi tarvittavat yleiset ja erityiset toimenpiteet ja varmistavat, että ne toimivat tässä sopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden mukaisesti. Artikla sisältää myös määräyksiä toimenpiteistä, joita voidaan toteuttaa tilanteessa, joissa toinen osapuoli ei ole täyttänyt velvoitteitaan tai on rikkonut 1 artiklassa 1 kohdassa tarkoitettuja sopimuksen olennaisia osia.

201 artikla. Osapuolet voivat yhteisesti sopia avartavansa sopimusta laajentaakseen ja täydentääkseen sen soveltamisalaa lainsäädäntönsä mukaisesti.

202 artikla. Osapuolet sopivat varmistavansa tiukimpien kansainvälisten normien mukaisen korkeatasoisen suojan henkilö- ja muita tietoja käsitellessään.

203 artikla. Kansallista turvallisuutta koskevaa artiklaa 194 sovelletaan koko sopimukseen.

204 artikla. Sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin Euroopan yhteisön perustamisso-

pimusta sovelletaan siinä määrätyn edellytyksin ja Chilen tasavallan alueeseen.

205 artikla. Sopimus laaditaan kahtena kappaleena englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, portugalilaisen, ranskan, ruotsin, saksan, suomen ja tanskan kielellä, ja lukin teksti on yhtä todistusvoimainen.

206 artikla. Sopimuksen liitteet, lisäykset, pöytäkirjat ja huomautukset ovat sen erottamaton osa.

Sopimuksen liitteet ja pöytäkirjat

Sopimuksessa on seitsemäntoista liitettä, jotka 206 artiklan mukaan ovat sen erottamaton osa. Liitteet ovat: I Yhteisön tullien poistoluettelo (60, 65, 68 ja 71 artiklassa tarkoitettu); II Chilen tullien poistoluettelo (60, 66, 69, ja 72 artiklassa tarkoitettu); III Käsitteen ”alkuperä tuotteet” määrittelystä ja hallinnollisen yhteistyön menetelmistä (58 artiklassa tarkoitettu); IV Sopimus eläinten ja eläintuotteiden, kasvien ja kasvituotteiden sekä muiden tavaroiden kauppaan ja eläinten hyvinvointiin sovellettavista terveys- ja kasvinsuojelutoimista (89 artiklassa tarkoitettu); V Sopimus viinikaupasta; VI: Sopimus väkevien alkoholijuomien ja maustettujen juomien kaupasta (90 artiklassa tarkoitettu); VII Luettelo erityisistä palvelusitoumuksista (99 artiklassa tarkoitettu); VIII Luettelo erityistä rahoituspalvelusitoumuksista (120 artiklassa tarkoitettu); IX Rahoituspalveluista vastaavat viranomaiset (127 artiklassa tarkoitettu); X Luettelo erityisistä sijoittautumissitoumuksista (132 artiklassa tarkoitettu); XI Yhteisön julkisista hankinnoista vastaavat yksiköt (137 artiklassa tarkoitettu); XII Chilen julkisista hankinnoista vastaavat yksiköt (137 artiklassa tarkoitettu);

XIII Julkiset hankinnat IV osan IV osaston tiettyjen määräysten täytäntöönpano; XIV Vaihtotaseeseen liittyvistä maksuista ja pääomaliikkeistä (164 ja 165 artiklassa tarkoitettu); XV Työjärjestysmalli välimiespaneelin toimintaa varten (189 artiklassa tarkoitettu); XVI Välimiespaneelin jäsenten käytännösäännöt (artiklassa 185 ja 189 tarkoitettu); XVII IV osan tiettyjen päätösten täytäntöönpano (193 artiklan 4 kohdassa tarkoitettu).

Liitteet ovat saatavissa EU:n virallisen leh-

den numerosta L 352/30.12.2002, <http://europa.eu.int/eur-lex/fin/index.html>.

2. Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lain 1 § sisältää tavanomaisen blakkettisäännöksen, jolla saatetaan voimaan lailla ne sopimuksen määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Näitä määräyksiä selostetaan eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Lain 2 §:n mukaan lain täytäntöönpanosta voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella.

3 §. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

3. Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan sitä kuukautta seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona osapuolet ovat ilmoittaneet toisilleen tätä varten tarvittavien menettelyjen päätökseen saattamisesta. Kuitenkin 3—11 artiklaa, 18 artiklaa, 24—27 artiklaa, 48—54 artiklaa, 55 artiklan a, b, f, h ja i alakohtaa, 56—93 artiklaa, 136—162 artiklaa ja 172—206 artiklaa sovelletaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisestä päivästä, jona yhteisö ja Chile ovat ilmoittaneet toisilleen kyseiseen tarkoitukseen tarvittavien menettelyjen loppuun saattamisesta. Sopimuksen tullessa voimaan se korvaa Firenzessä 21 päivänä kesäkuuta 1996 allekirjoitetun Euroopan yhteisön ja Chilen yhteistyötä koskevan puitesopimuksen. Yhteistyötä koskevaan puitesopimukseen liitetty 13 päivänä kesäkuuta 2001 tehty pöytäkirja hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta tulliasioissa pysyy poikkeuksellisesti voimassa ja siitä tulee tämän sopimuksen erottamaton osa.

Assosiaatiosopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Esitykseen liittyvän lakiehdotuksen voimaantulemiselle maakunnassa pyydetään siten Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus Ahvenanmaan itsehallintolain 59 pykälän 2 momentin mukaisesti. Lakiehdotus on tarkoitettu tulemaan voimaan

tasavallan presidentin asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

4. Sopimuksen sisältö ja suhde Suomen lainsäädäntöön

Seuraavassa käsitellään sopimuksen artikloja siltä osin kuin ne hallituksen käsityksen mukaan kuuluvat jäsenvaltion toimivaltaan ja Suomessa lainsäädännön alaan.

Perustuslain 94 pykälän 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on jo voimassa lain säännöksiä taikka siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen veloitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan riippumatta siitä, onko määräys ristiriidassa tai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11/2000 vp, PeVL 12/2000 ja 45/2000vp).

Sopimuksen 47 artiklassa mainitut huumausaineiden laittoman tuotannon, kaupan ja käytön sekä rahanpesun estämiseen tähtäävät toimenpiteet kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan ja lainsäädännön alaan. Huumausaineriippuvaisten hoito ja kuntoutus samoin kuin huumausaineiden, mukaan lukien huumaavat lääkkeet ja psykotrooppiset aineet, laittoman käytön torjunta kuuluvat kansalliseen toimivaltaan.

Välillistä verotusta koskeva artikla 77 ja välitöntä verotusta koskevaan artiklaan 196 liittyvä sopimuksen tulkintaan liittyvä määräykset eivät kuulu kansalliseen toimivaltaan eivätkä lainsäädännön alaan. Sopimuksen artikla 79 käsittelee yhteistyötä tulliasioissa. Artiklassa ei ole velvoittavaa sisältöä, mutta siinä viitataan 13 päivänä kesäkuuta 2001 Euroopan yhteisön ja Chilen tasavallan välillä tehtyyn pöytäkirjaan hallintoviranomaisten

keskinäisestä avunannosta tulliasioissa. Kyseisessä pöytäkirjassa on määräyksiä muun muassa tullihallinnolla olevien tietojen mukaan lukien henkilötietojen luovutuksesta, mikä kuuluu lainsäädännön alaan. Maksujen ja pääomien liikkuvuutta koskevat 163—167 artiklat kuuluvat osittain lainsäädännön alaan. Sopimuksen palvelukauppaa ja sijoitautumisoikeutta koskevan III osaston määräykset näyttäisivät sisältävän Suomessa lainsäädännön alaan ja jaettuun toimivaltaan kuuluvia asioita. Lisäksi sopimuksessa on useita kohtia, joissa viitataan Maailman kauppajärjestön WTO:n sopimukseen kuuluihin asioihin, joista on säädetty lailla.

5. Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

Euroopan yhteisön ja Chilen välinen assosiaatiosopimus on luonteeltaan jaetun toimivallan sopimus eli niin sanottu sekasopimus, jonka määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltion ja osittain yhteisön toimivaltaan. Unionin ja sen jäsenvaltioiden välisen toimivallan raja ei ole selväpiirteinen. Sopimuksessa itsessään ei ole määräyksiä, jotka osoittaisivat, miten tämä toimivalta tarkkaan ottaen jakaantuu. Yksityiskohtaisen arvion tekeminen toimivallanjaosta on tässä vaiheessa mahdotonta myös siitä syystä, että toimivallanjako sekasopimuksissa riippuu periaatteessa paitsi yhteisön toimivallan laajuudesta myös siitä, päättääkö yhteisö käyttää muuta kuin yksinomaista toimivaltaansa sopimusta sovellettaessa. Tämän vuoksi on mahdollista esittää vain yleisluontoinen arvio toimivallan jakautumisesta yhteisön ja jäsenvaltioiden välillä.

Euroopan yhteisöllä voidaan katsoa olevan yksinomainen toimivalta ainakin sopimuksen tavaroiden vapaata liikkuvuutta koskevien määräysten osalta. Sama koskee myös tullevia ja muita tariffitoimenpiteitä koskevia määräyksiä, polkumyynti- ja tasoitustullitoimenpiteitä sekä pääosin julkisia hankintoja koskevia määräyksiä. Yhteisöllä ei ole toimivaltaa toteuttaa niin sanottua poliittista vuoropuhelua kolmansien valtioiden kanssa, joten sopimuksen asiaa koskevat määräykset kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan. Myöskään oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa ei kuulu

yhteisön toimivaltaan. Näin ollen on katsottava, että sopimuksessa olevat terrorismin torjumista, korruption torjumista ja muuta oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa koskevat määräykset kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan.

Muilta kuin edellä mainituilta osin sopimuksen määräykset kuulunevat osittain yhteisön ja osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan. Jäsenvaltioilla on merkittävässä määrin toimivaltaa palvelujen tarjoamista ja sijoitautumista sekä pääomanliikkeitä koskevien määräysten osalta. Sama koskee taloudellisen ja muun alakohtaisen yhteistyön muotoja sekä yhteiskunnallisten asioiden (muun muassa työntekijät, koulutus, kulttuuri) alalla tehtävää yhteistyötä. Myös rahoitusyhteistyö kuuluu ainakin osittain jäsenvaltioiden toimivaltaan. Siltä osin kuin yhteisöllä on toimivaltaa oikeus- ja sisäasioiden suhteen, ei tämä toimivalta lähtökohtaisesti sulje pois jäsenvaltioiden rinnakkaista toimivaltaa.

Sopimuksen 3—6 artiklaan sisältyvät määräykset assosiaationeuvoston ja assosiaatiokomitean perustamisesta ja toiminnasta. Assosiaationeuvosto on sopimuksen hallinnointia varten perustettava toimielin, joka valvoo sopimuksen täytäntöönpanoa. Assosiaationeuvosto koostuu Euroopan unionin neuvoston jäsenistä ja Euroopan komission jäsenistä sekä Chilen ulkoasiainministeristä. Jäsenvaltio on siis assosiaationeuvostossa edustettuna vain EU:n neuvoston kautta, joka kuitenkin jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvissa asioissa käyttää puhevaltaa asianomaisen jäsenvaltion puolesta ja nimissä. Assosiaationeuvosto voi antaa suosituksia ja tehdä osapuolia sitovia päätöksiä. Päätökset tehdään ja suositukset annetaan osapuolien yhteisellä sopimuksella.

Assosiaationeuvosto voi siirtää osan toimivallastaan assosiaatiokomitealle.

Ottaen huomioon sopimuksen sisältö voidaan arvioida, että sopimus sisältää verraten

vähäisenä pidettävän mahdollisuuden siihen, että assosiaationeuvoston päätökset koskevat kysymyksiä, jotka kuuluvat jäsenvaltion toimivaltaan ja Suomen perustuslain kannalta valtiosäännön alaan. Kun tällaisessa jäsenvaltion toimivaltaan kuuluvassa asiassa kanta assosiaationeuvostossa muodostetaan osapuolten yhteisellä sopimuksella, tällainen menettely juuri noudatettavan yksimielisyysvaatimuksen vuoksi vaikuttaa kokonaisuutena perusteella Suomen täysivaltaisuuteen vain vähäisessä määrin eikä ole näin ollen ongelmallinen perustuslain kannalta. (PeVL 31/2001 vp). Koska assosiaationeuvosto kuitenkin saa osapuolia sitovaa päätösvaltaa, sopimuksen määräykset assosiaationeuvoston perustamisesta ja toiminnasta kuuluvat lainsäädännön alaan. Edellä esitetyillä perusteilla sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, eikä sen voimaansaattamislaki koske perustuslakia sen 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla.

Sopimuksen hyväksymisestä voidaan siten päättää äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislaki voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään

että Eduskunta hyväksyisi Brysselissä 18 päivänä marraskuuta 2002 tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen siltä osin kuin sopimus kuuluu Suomen toimivaltaan.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus.

Laki

Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välisen assosiaatiosopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Brysselissä 18 päivänä marraskuuta 2002 Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Chilen tasavallan välillä tehdyn assosiaatiosopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §
Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

3 §
Tämän lain voimaantulosta säädetään tasavallan presidentin asetuksella.

Helsingissä 24 päivänä lokakuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Ulkoasiainministeri *Erkki Tuomioja*